

DISKUSE

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK K ČLÁNKU PLUKOVNÍKA J. ŠOLCE

»Technické zabezpečení armádní útočné operace za soudobých podmínek«

(Vojenská mysl čís. 1/1956)

Plukovník Šolc se ve svém článku dost obšírně zabývá otázkami úkolů a organizace technického zabezpečení armádní útočné operace. Domnívám se však, že by bylo třeba od sebe odlišit základní charakteristické způsoby činnosti dilenské a vyprošťovací služby, vyplývající z možnosti použití atomových zbraní nepřítelem, a to

a) činnost dilenské a vyprošťovací služby k zabezpečení ztrát automobilní a tankové techniky, způsobených obvyklými zbraněmi nepřítele,

b) činnost dilenské a vyprošťovací služby k zabezpečení ztrát automobilní a tankové techniky, způsobených nepřátelským napadením.

Myslím, že není třeba zvlášť odůvodňovat, že soudobé podmínky bojové činnosti vojsk kladou zvýšené požadavky na organizaci a činnost automobilní a tankové technické služby. Vyšší tempo vedení operací a rozptýlenost vojsk do šířky i do hloubky vyžadují zvýšení dilenské kapacity svazků, zvýšení tempa vyprošťování, vyšší manévrovací schopnost dilenských a vyprošťovacích prostředků, nezbytnost záloh dílen, vyprošťovacích prostředků, záložních součástí a exploatačního materiálu, stálou připravenost automobilní a tankové technické služby k odstranění následků atomového napadení.

Ve svém diskusním příspěvku budu se zabývat činností dilenské a vyprošťovací služby armády k zabezpečení ztrát automobilní a tankové techniky, způsobených nepřátelským atomovým napadením za útočné operace. Dříve než bude možno přistoupit k theoretickému rozboru tohoto problému, je třeba vyjít z určitých předpokladů. Takovými předpoklady jsou:

1. Účinek atomové pumy

Po atomovém napadení vlastních vojsk nepřítelem vzniknou okamžitě velké ztráty na živé síle, bojové technice a

materiálu. Rozsah těchto ztrát bude proměnlivý a bude záviset na mnoha činitelích, zejména na stupni ukrytí vojsk, bojové techniky a materiálu, na tvaru terénu, na počasí, na ráži použité atomové pumy a p.

Jedna atomová puma může zničit nebo vyřadit

Ráž atomové pumy	Tanky a samohybná děla		Auta
	krytá	ne-krytá	ne-krytá
	km ²	km ²	km ²
malá	0,5	0,8	5
střední	1	1,6	10
velká	3	4,8	30

2. Prostor zaujímáný vojsky v útočném boji

Střelecký sbor zaujímá výchozí položení na šířce 12 až 15 km a do hloubky 25 až 30 km, t. j. 300 až 450 km².

Střelecká divize zaujímá výchozí položení na šířce 6 km a do hloubky 10 až 12 km, t. j. 60 až 72 km².

3. Počty bojové techniky na 1 km²

Počítáme-li pro rámec střelecké divise, dojdeme k následujícím výsledkům:

a) Tanky a samohybná děla: požadovaná hustota tanků na 1 km fronty při atomovém úderu na přední okraj obrany nepřítele 15 až 20 a při atomovém úderu do hloubky obrany nepřítele 25 až 30.

Střelecká divize prvního sledu by te-

dy měla 90 až 180 tanků a samohybných děl.

b) Auta a traktory: střelecká divise má asi 1700 aut a traktorů (mimo týl).

Při mechanickém převedení těchto počtů na 1 km² vycházejí tyto hustoty:

- tanků a samohybných děl: 2 až 3,
- aut a traktorů: 25 až 30.

Při posouzení uvedených čísel je třeba si uvědomit, že hustota tanků a samohybných děl u prvního sledu střelecké divise bude šestkrát i vícekrát větší. Naproti tomu hustota aut a traktorů bude narůstat směrem do hloubky.

Proto musíme rozlišovat výši pravděpodobných ztrát při nepřátelském atomovém úderu na první sled nebo na druhý sled střelecké divise.

4. Přibližné ztráty tankové a automobilní techniky

Ráž atomové pumy	Při atomovém úderu nepřítele na první sled střelecké divise			Při atomovém úderu nepřítele do hloubky sestavy střelecké divise		
	tanky a samohybná děla		auta	tanky a samohybná děla		auta
	krytá	nekrytá		krytá	nekrytá	
malá	6—9	10—15	75—125	—	1	150—200
střední	12—18	20—30	150—250	1	2	300—400
velká	36—54	60—90	450—750	3	6	900—1200

5. Pravděpodobné počty atomových pum a jejich ráže, kterých nepřítel může použít k zmaření útočné operace

Předpokládáme, že nepřítel může použít proti naší armádě

- k provedení protipřiprav 2 atomových pum střední ráže,
- k zabezpečení svého protiúderu 3 atomových pum malé ráže.

Z toho můžeme odvodit následující ztráty tankové a automobilní techniky:

- a) protipřipravou nepřítele
 - 24 až 36 tanků a samohybných děl krytých nebo
 - 40 až 60 tanků a samohybných děl nekrytých. Průměrně můžeme počítat, že protipřipravou nepřítele bylo vyraženo 40 tanků a samohybných děl;
 - 300 až 500 aut a traktorů, t. j. průměrně 400 aut a traktorů;

b) zabezpečením protiúderu nepřítele:

- 30 až 45 tanků a samohybných děl, t. j. průměrně 37 tanků a samohybných děl a
- 225 až 375 aut a traktorů, t. j. průměrně 300 aut a traktorů.

6. Pravděpodobné rozvržení poškození, vyžadující běžnou opravu (BO), střední opravu (SO), generální opravu (GO) nebo zahrnutých do nenávratných ztrát (N)

Při srovnání poškození tankové a automobilní techniky vzhledem k vzdálenostem účinku atomového výbuchu dojdeme k následujícímu pravděpodobnému rozvržení ztrát:

Tanková technika:

- BO — 40%,
- SO — 25%,
- GO — 20%,
- N — 15%.

Automobilní technika:

- SO — 45%,
- GO — 30%,
- N — 25%.

7. Závěrem lze na základě předcházejících předpokladů (za 1 až 6) vypočítat tabulku (uvedenou na další straně), která se stane podkladem, z něhož bude možno vyvodit činnost tankové a automobilní dilenské a vyprošťovací služby.

V další části se budu zabývat otázkou likvidace ztrát po atomové protipřipravě nepřítele. Ztráty způsobené atomovým napadením při zabezpečení protiúderu jsou jak časové, tak i prostorově oddělené od ztrát způsobených atomovou protipřipravou. Dilenské a vyprošťovací prostředky mohou proto po likvidaci ztrát po atomové protipřipravě úspěšně zasáhnout k likvidaci ztrát vzniklých při protiúderu nepřítele.

Pravděpodobné ztráty při protipřípravě nepřítele									Pravděpodobné ztráty při protiúderu nepřítele								
tanková technika					automobilní technika				tanková technika					automobilní technika			
Celkem	z toho				Celkem	z toho			Celkem	z toho				Celkem	z toho		
	BO	SO	GO	N		SO	GO	N		BO	SO	GO	N		SO	GO	N
40	16	10	8	6	400	180	120	100	37	15	9	7	6	300	135	90	75

Dilenská služba

Dilenské prostředky, jimiž jsou vojska organicky vybavena, jsou kalkulovány s hlediska zabezpečení ztrát techniky, způsobených obvyklými zbraněmi nepřítele. Po nepřátelském úderu však dojde k daleko větším ztrátám, které vzniknou v jediném okamžiku. Tyto ztráty nestačí zvládnout organické dilenské prostředky, a proto je nezbytné je zesílit ze zálohy armády nebo frontu. Rozumí se samo sebou, že dilenská služba bude kromě toho využívat zařízení a prostředků, které budou v místních zdrojích, avšak zejména při útočné operaci nelze tyto prostředky plně zahrnout do plánu technického zabezpečení operace. Jejich význam se pak projeví podle konkrétní situace. Hlavním prostředkem technického zabezpečení budou proto pojezdové tankové opravy a pohyblivé automobilní dilenské základny (PADZ).

Výkonnost pojezdové tankové opravy činí 2 až 3 SO nebo 12 až 20 BO a výkonnost PADZ 10 SO za 24 hodin. Předpokládáme-li, že by v rámci armády měly být provedeny všechny BO a SO, je třeba, aby armáda disponovala následující zálohou dilenských prostředků:

- 16 BO tankové techniky — 1 pojezdová tanková oprava,
- 10 SO tankové techniky — 3 až 5 pojezdových tankových opraven,
- 4 až 6 pojezdových tankových opraven;
- 180 SO automobilní techniky — 18 PADZ.

Uvedené výpočty předpokládají, že by všechny opravy byly provedeny během jednoho dne, a to bez pomoci organických dilenských prostředků. Domnívám se však, že bude možno počítat s tím, že by část oprav — při-

bližně 25% — převzaly organické dilenské prostředky jak zasažených útvarů a svazků, tak i útvarů a svazků druhého sledu a záloh. Kromě toho by bylo možno opravy, především automobilní techniky, prodloužit na 2 až 3 dny. A tak docházíme ke konečnému požadavku na výši zálohy dilenských prostředků potřebných k technickému zabezpečení armády po nepřátelském atomovém úderu.

Zesílení a záloha by měla činit: 3 až 4 pojezdové tankové opravy a 4 až 6 pojezdových automobilních dilenských základen.

Vyprošťování

Vyprošťování je nezbytnou součástí dilenské služby. Úkolem vyprošťování je odvléci vozidlo z místa poškození k dilenským prostředkům. Dobře organizované vyprošťování usnadňuje hladký chod dilenské služby a naopak špatně organizované vyprošťování je vážnou překážkou úspěšné činnosti dílen.

Po atomovém napadení nepřítelem bude mít značný význam rychlost vyprošťování, aby všechny dilenské prostředky zasažené k prostoru výbuchu mohly plně využívat své kapacity. Plukovník Šolc se ve svém článku zmiňuje o myšlence vyprošťovacích a odsunových vrtulníků. Je možné, že ve vzdálenější budoucnosti budou vyvinuty vrtulníky s únosností až 50 t, avšak doposud není známo, že by v kterékoliv armádě na světě existovaly vrtulníky překračující únosnost 8 t.

Proto se budu ve svém diskusním příspěvku zabývat výpočtem pravděpodobné potřeby běžných vyprošťovačů pro technické zabezpečení armády po nepřátelském atomovém úderu. Při výpočtu vycházím z předpokladu, že by v záloze armády mělo být několik vy-

prošovačů, aby stačily zabezpečit činnost zálohy dílenských prostředků armády.

U tankové techniky bude třeba vyprostit

10% BO (z 16) — 2 tanky

80% SO (z 10) — 8 tanků

Celkem 10 tanků,

z toho 9 vyproštění lehkých a středních a 1 vyproštění těžké. Jeden vyprošovač provede za 1 den 1,5 lehkých a středních vyproštění a 0,2 až 0,3 těžkých vyproštění na vzdálenost 10 km.

K vyproštění tankové techniky bude tedy třeba 5 až 6 vyprošovačů.

U automobilní techniky bude třeba vyprostit

10% SO (ze 180) — 18 aut,

90% SO — 162 aut bude odvečeno po vlastní ose. Počítáme-li že na 2 vyproštění nebo 10 odvezení je třeba jednoho vyprošovacího automobilu, činí celková potřeba 25 vyprošovacích.

Stejně jako u výpočtu potřeby dílenských prostředků budeme i tu počítat, že 25% vyproštění tankové a automobilní techniky bude provedeno organickými prostředky a že na vyproštění automobilní techniky budou k dispozici 2 až 3 dny. Tak dojdeme ke konečnému výsledku potřeby vyprošovačů, které činí:

pro tankovou techniku — 4 až 5 vyprošovačů,

pro automobilní techniku — 6 až 9 vyprošovacích.

Tyto dílenské a vyprošovací prostředky se rozmísťují v prostoru ostatních záloh určených k likvidaci nepřátelského atomového napadení. Na rozkaz velitele armády vyjedou k místu výbuchu a rozvinou se k práci v nezamořeném pro-

storu poblíž cest vedoucích k prostoru výbuchu. Vozidla, dříve než se na nich zahájí opravářské práce, musí být deaktivována. Proto musí být před prostory shromaždiště porouchaných vozidel (SPV) rozvinuty deaktivující plochy. SPV pracují na jednom místě až do skončení všech oprav. Podle konkrétní situace se plně využívá dílenských zařízení v místních zdrojích.

Závěr

Technické zabezpečení armády je třeba organisovat se dvou hledisek:

— jednak k zabezpečení ztrát způsobených obvyklými »klasickými« zbraněmi,

— jednak k zabezpečení ztrát způsobených atomovými zbraněmi.

K splnění prvního úkolu je třeba prostředky vojskového a armádního týlu organisovat tak, aby byly do té míry pohyblivé, aby stačily tempu postupu vojsk. Divisní a armádní prostředky by měly pracovat ve dvou sledech vzájemným překračováním, aby bylo vyloučeno nebezpečí jejich velkého odtržení od vojsk a aby jim byla umožněna poměrná nepřetržitost delší práce na jednom místě, která je podmínkou plného využití jejich kapacity.

Ke splnění druhého úkolu je třeba vytvořit u armády zálohu dílenských a vyprošovacích prostředků v takové výši, aby bylo možno úspěšně provést technické zabezpečení vojsk po nepřátelském atomovém úderu. Průměrně může tato záloha činit: 4 pojízdné tankové opravy, 6 pojízdných automobilních dílenských základů a 1 vyprošovacím rotu.

(Zpracoval
podplukovník Bohumír Oliva)

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK K ČLÁNKU KAPITÁNA MILANA KARASE

»Odstraňování následků atomového napadení«

(Vojenská mysl čís. 6/1955)

Uveřejněný autorův článek vyvolal již diskusi. To svědčí o tom, že problematika je u vojsk aktuální. Je to pochopitelné nejen proto, že odstraňování následků je jedním z opatření protiatomové ochrany, ale také proto, že v této otázce ještě není zcela jasno. Rozhodně je zásluhou autorovou a ostatních příslušníků katedry taktiky ženijního vojska VTA AZ, že se touto problematikou zabývali a v článku uvedli konkrétní návrhy na řešení.

Dosud uveřejněné diskusní příspěvky

však nesouhlasí s vytvořením nového oddělu jako stálého prvku operačního učenění (bojové sestavy) a některé z nich považují uvedené řešení celkem za odtržené od konkrétní situace, která vznikne po atomovém napadení.

Jsem toho názoru, že tyto diskusní příspěvky jsou správné. Organisovat zvláštní odděly k odstraňování následků atomového napadení jako stálý prvek a způsob jejich použití, jak je uvedeno v práci autorově, má některé nevýhody, z nichž je třeba uvést hlavně tyto:

a) Vytvoření těchto odřadů u útvarů a svazků oslabuje dosti citelně vojska, a proto je nevhodné. Za použití zbraní hromadného ničení musí být snahou všech velitelů, aby se co nejvíce živé síly, prostředků a techniky zúčastnilo přímo bojové činnosti k ničení nepřítelů, a proto každé oslabování bojujících jednotek je na újmu věci.

b) Složení těchto odřadů z určitých složek jen podle druhu a údobí boje povede k tomu, že některých složek nebude podle jejich specialisace vůbec využito; na př. nebude vždy třeba ihned deaktivovat zamořené úseky terénu, zřizovat průchody, deaktivovat vodní zdroje a p.

c) Potřeba sil, prostředků a materiálu odřadu a jeho složení bude závislé na činitelích správně uvedených na str. 82. Nejsou z toho však vyvozeny správné závěry. Domnívám se, že je velmi obtížné stanovit byť i přibližnou normu těchto sil, prostředků a materiálu. Takový odřad by musel být zcela jiného složení při odstraňování následků atomového napadení na př. v dobře vybudovaném postavení a jiného složení v terénu, kde nebyly provedeny vůbec žádné ženijní práce anebo jen v omezeném rozsahu, dále v zalesněném terénu, v osadách a p. Je tomu tak proto, že ráz, druh a rozsah prací při odstraňování následků napadení v každém takovém případě nebude vždy stejný.

d) Činnost odřadu a jeho velitele je poněkud složitá a neodpovídá soudobým požadavkům velení a požadavku co nejdříve provést nutné práce při odstraňování těchto následků. Tu je třeba mít na zřeteli především bojový úkol a s tohoto hlediska provádět odstraňování následků. Záchraně práce bude třeba provádět vždy, ale u ostatních opatření tomu tak být nemusí. To z autorovy práce nevysvítá, neboť podle něho velitel odřadu řídí odstraňování následků napadení a po splnění předních úkolů (záchranných a vyprošťovacích, deaktivace a obnovy nejdůležitějších cest pro manévr a hašení ohnisek požáru) provádí ostatní plánované úkoly. Tím by se činnost odřadu značně prodlužovala.

e) Onen odřad vzhledem k tomu, že podle autora má být soustředěn a umístěn v určitém prostoru bojové sestavy svazku (útvaru), může být nepřítelem zasažen a vyřazen ještě dříve, než bude moci zahájit činnost.

Z toho je patrné, že nevýhody tohoto způsobu řešení odstraňování následků atomového napadení jsou značné a že převažují nad jedinou výhodou, že totiž

velitel bude mít ihned k dispozici určitou jednotku s předem určenými úkoly, kterou může do prostoru napadení poslat.

Rovněž tak pokládám za méně vhodné určovat potřebné jednotky pro tento odřad předem z druhých sledů a záloh, které by normálně nadále prováděly činnost v rámci příslušného druhého sledu nebo zálohy a teprve v čas potřeby by se soustředily a připravily k činnosti. Tento způsob nedává příslušnému veliteli jistotu, že v dané chvíli bude mít tyto určené jednotky k dispozici, a mimo to nemohl by být dán těmto jednotkám jiný úkol, i když by toho bojová činnost vyžadovala.

Jak tedy vhodně řešit odstraňování následků atomového napadení?

Naše předpisy určují jasně, že toto odstraňování následků musí řešit a organizovat každý velitel za tím účelem, aby byla rychle obnovena narušená bojová pohotovost vojsk a umožněno úspěšné splnění bojových úkolů. To znamená, že odstraňování následků atomového napadení musí být provedeno hlavně s hlediska plnění bojového úkolu za dané konkrétní situace. Proto rozsah a druh prací při odstraňování následků nebude vždy stejný. Vezměme na příklad dva případy:

1. Střelecký pluk byl napaden atomovou pumou v obraně třetího postavení hlavního pásma obrany. V takovém případě kromě taktických opatření bude třeba provést ihned radiační průzkum zasaženého prostoru tohoto postavení, záchranné a vyprošťovací práce, po případě uhašení vzniklých požárů, částečnou a podle dané bojové situace třeba i úplnou hygienickou očistu zasažených osob a deaktivaci zamořené bojové techniky a výzbroje, obnovit podle situace některé obranné objekty, a bude-li to nutné, je i deaktivovat, deaktivovat některé důležité úseky, doplnit zásoby, obnovit narušené linkové spojení a p.

2. Mechanisovaný pluk byl napaden atomovou pumou během přesunu na čáru rozvinutí k protizteči. V této situaci bude třeba provést ihned jen radiační průzkum zamořené osy přesunu a jejího nejbližšího okolí, vytyčit objížďku zamořené osy přesunu, provést záchranné, a bude-li toho třeba, i vyprošťovací práce, částečnou i úplnou hygienickou očistu osob a deaktivaci bojové techniky a výzbroje u zasažených, boje neschopné jednotky.

Na těchto dvou případech vidíme, že rozsah a druh jednotlivých opatření při odstraňování následků, které je nutno ihned provést, není a ani nemůže být

stejný, máme-li na mysli provedení bojového úkolu. Podobně je tomu i v útočném boji. Budou rozdíly při odstraňování následků atomového napadení vojsk ve výchozím prostoru k útoku, při boji v hloubce nepřátelské obrany, při zasazování druhého sledu atd.

Proto musí být následky atomového napadení odstraňovány vždy podle konkrétní situace. A podle toho také nutno kalkulovat potřebné síly, prostředky a materiál. Přitom si musíme být vědomi toho, že odstraňování následků atomových napadení bude zpravidla vyžadovat dosti sil a prostředků, při čemž podíl různých složek (průzkumných, záchranných a vyprošťovacích, desaktivacních, protipožárních atd.) při odstraňování nebude vždy stejný.

V Oper-I-2 se praví v čl. 127 mimo jiné, že velitel útvaru (svazku) je povinen po atomovém napadení neprodleně zjistit situaci v prostoru napadení, vysunout na ohrožený směr své zálohy (po případě i druhý sled), organisovat doplňkový radiální průzkum a organisovat podle potřeby záchranné práce a pomoc postiženým, jakož i částečnou hygienickou očistu a desaktivaci.

Jestliže se v Pěch-VIII-3 na str. 241 mluví o silách a prostředcích vyčleněných k odstranění následků atomového napadení, je tomu třeba rozumět tak, že velitel je povinen pamatovat při stanovení úkolů zálohám a druhým sledům na jejich použití k odstranění následků atomového napadení. Mimo to nutno uvážit, že se soustavně získávají nové poznatky a zkušenosti, zvláště při cvičeních, které je třeba uplatňovat a přezkušovat.

Domnívám se, že tento navrhovaný způsob odstraňování následků atomového napadení odpovídá soudobým požadavkům boje, protože je celkem pružný, závislý na vzniklé situaci a umožňuje odstraňovat následky napadení silami a prostředky, kterých za dané situace může být k tomu použito.

Jeho účelné a správné provedení však vyžaduje, aby velitelé, štáby, náčelníci druhů vojsk a příslušných služeb

— hodnotili možnosti a způsoby nepřátelského atomového napadení pro každé období bojové činnosti,

— na podkladě takto zhodnocených možností nepřítel předvídalí pravděpodobný rozsah účinků každého atomového napadení,

— měli nepřetržitě přehled o silách a prostředcích, které možno okamžitě uvolnit pro odstraňování následků provedení atomového napadení,

— zjistili rozsah vzniklých škod, začali ihned ve své pravomoci odstraňovat následky a hlásili rozsah napadení svému staršímu náčelníkovi současně s požadavky o výpomoc,

— po provedení atomového napadení hlásili svému veliteli na jeho vyžádání rozsah vzniklých škod a kterých sil a prostředků možno k odstranění použít.

Budou-li tyto zásady dodržovat velitelé všech stupňů, bude moci každý velitel útvaru, svazku (vyššího svazku) organisovat rychlé a účinné odstraňování následků atomových napadení, stanovit potřebné síly a prostředky, dát jim úkoly a určit, když toho bude třeba, velitele odpovědného za provedení požadovaných opatření při odstraňování následků.

Je pravděpodobné, že většinu sil a prostředků na odstraňování atomového napadení bude muset za boje poskytnout velitel svazku, vyššího svazku, někdy i velitel armády.

Tyto síly a prostředky mohou poskytnout uvedení velitelé ze svých záloh a z druhých sledů. Z toho důvodu požadujeme také, aby velitel sboru a v mnohých případech i velitel divise měli svou chemickou zálohu, z které pak jsou potřebné síly a prostředky uvolňovány k odstraňování následků atomového napadení.

Tím nikterak není snižována úloha velitele útvaru (jednotky) při odstraňování následků atomového napadení. On je první, který musí provést ihned nejnutnější opatření se zřetelem na bojový úkol, který je nejpřednější a musí být plněn.

Odpovědnost za provedení odstranění následků atomového napadení má podle řádů každý velitel, u něhož došlo k atomovému napadení. Přesahuje-li rozsah napadení možnosti té nebo one jednotky (útvaru, svazku), musí zabezpečit odstraňování následků starší náčelník a určit k tomu odpovědný orgán, protože odstraňovat následky není možno neorganisovaně a živelně. Určený orgán podle sil a prostředků, které má k dispozici a které mu budou ještě přiděleny, a podle daného úkolu řídí veškeré práce spojené s odstraňováním následků.

Ve svém diskusním příspěvku jsem naznačil možný způsob odstraňování následků atomového napadení a žádám čtenáře o kritiku. Je nasnadě, že v diskusním příspěvku nemohl být navrhovaný způsob rozebrán do podrobností. K tomu by bylo třeba celého samostatného pojednání, což není účelem diskusního příspěvku.

(Zpracoval plukovník Karel Nejedlý)

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVKY K ČLÁNKU MAJORA LUBOŠE OBEŠLA

»K otázce úkolu dne střeleckého sboru«

(Vojenská mysl čís. 2/1956)

I.

Článek majora Luboše Obešla osvětluje jen jeden názor, podle něhož se časově určuje úkol dne střeleckého sboru, ačkoli je v článku zmínka o třech názorech.

Ve svém diskusním příspěvku chci se pokusit zdůvodnit odstranění termínu »úkol dne« pro střelecký sbor z našich řádů a předpisů vůbec.

Všimněme si nejprve, co říkají naše řády:

Oper-I-1, čl. 77: *Bojová činnost každého svazku je stanovena bojovým úkolem, který určil starší náčelník. Bojový úkol sboru (divise) se obvykle dělí na několik postupných bojových úkolů, a to na úkol bližší, další a na úkol dne. Jejich hloubka bývá různá a je určována možností plnit každý úkol v jednom uspořádání bojové sestavy a při jednom systému organizace součinnosti.*

Oper-I-2, čl. 78: *Na útoku na připravenou nepřátelskou obranu se střeleckému sboru určují bližší úkol, další úkol a úkol dne. Úkolem dne sboru je rozvinutí útoku k dobytí důležitých čar a objektů v hloubce 30 až 40 km nebo činnost do stran s cílem obklíčit a zničit nepřítele.*

Oper-I-3, čl. 122: *»Tempo útoku střeleckých vojsk může dosahovat za 24 hod. 30 až 40 i více km.«*

Z toho vidíme, že Oper-I-1 mluví o úkolu dne u střeleckého sboru i u divise, Oper-I-2 ponechává už jen úkol dne u střeleckého sboru a je určen jen prostorově hloubkou 30 až 40 km, což odpovídá době asi 10 hodin při tempu útoku 3 až 4 km za hodinu. Přitom u Oper-I-3 se stanoví tempo útoku střeleckých vojsk za 24 hodin 30 až 40 i více km. Zda těchto 30 až 40 km mají vojska dosáhnout v době od svítání do setmění, od svítání do svítání druhého dne, či od 0.01 hod. do 24.00 hod. téhož dne, o tom se nezmiňuje žádný předpis.

Vzhledem k dnešnímu soudobému boji za použití zbraní hromadného ničení a k jeho nepřetržitému vedení ve dne i v noci je otázka, zda by nebylo vhodné upustit v dělení bojového úkolu střeleckého sboru od úkolu dne. Podle mého názoru by úplně dostačilo, aby střelecký sbor dostal od staršího náčelníka pro

útok na připravenou obranu nepřítele bližší úkol, další úkol a směr dalšího útoku s určením čáry nebo objektů, kterých mají vojska sboru dosáhnout k určité a předem stanovené době.

Vždyť kdo jsou to vojska sboru? Jsou to vojska divisi prvního sledu, která po prolomení celé taktické hloubky obrany nepřítele ovládnou předem stanovenou čáru pro střelecký sbor bez ohledu na denní a noční dobu. Splnění bojového úkolu sboru nelze dnes omezovat na dobu denní nebo noční, poněvadž především je rozhodující doba zahájení útoku, a dále vliv na určení hloubky bojového úkolu mají nesporně hodnota vybudované obrany nepřítele, terén, počasí, roční a denní doba.

Je však třeba uvědomit, že vývoj techniky nám umožňuje zavedení dokonalejších přístrojů k vidění v noci a prostředků k osvětlování bojiště, jakož i zdokonalení výcviku všech druhů vojsk v nočním boji v celých svazcích nedělat zvláštní rozdíly mezi denní a noční bojovou činností vojsk.

Pro stanovení bojového úkolu střeleckému sboru bude rozhodující operační záměr velitele armády, který spolu se svým štábem nejlépe bude vědět, v kterých prostorech je třeba nepřítele zničit, jaké čáry postupně a do které doby musí vojska sboru ovládnout, aby tak zabezpečila splnění bližšího a dalšího úkolu armády.

Je samozřejmé, že střelecké sbory budou plnit stanovený bojový úkol bez ohledu na denní dobu, t. j. ve dne i v noci. Proto nevidím oprávněnosti určovat střeleckému sboru úkol dne. To bylo snad vhodné v době, kdy bojové úkoly byly plněny vojsky většinou ve dne, kdy v noci vojska odpočívala a kdy ještě bojová činnost vojsk v noci byla skutečnou zvláštností. Noční boj dříve nebyl normálním druhem výcviku. Dnes však je už situace jiná.

Dosavadní různé názory na úkol dne sboru, t. j.

— vymezení úkolu dne od svítání do setmění,

— od svítání do svítání druhého dne,

— astronomické vymezení úkolu dne (24 hodin) od 0.01 hod. do 24.00 hod.,

vnášejí jen nejednotnost v chápání plnění bojového úkolu střeleckého sboru,

hlavně úkolu dne. K tomu poznamenávám, že uvedené tři názory nejsou podepřeny řády a předpisy, že jde skutečně jen o názory jednotlivců.

Správná zásada, že bojový úkol je třeba vymezit starším náčelníkem prostorově a časově, bude při dnešním soudobém boji plně uplatněna a zachována i tehdy, když střelecký sbor dostane bližší, další úkol a směr dalšího útoku, jak je tomu analogicky u svazků útočících v prvním sledu (viz článek 79 Oper-I-2).

Ve smyslu toho, co jsem uvedl, doporučuji provést úpravu dosavadních řádů a předpisů.

Nebude-li vzat v úvahu návrh na odstranění »úkolu dne« střeleckého sboru, považují za nejsprávnější počítat úkol dne v době 24 hodin. Za počátek této doby vzít nařízenou hodinu pro čas »Č«. Ukončení úkolu dne pak vidět v okamžiku, kdy uplynulo 24 hodin od začátku útoku sboru. Splnění úkolu dne sboru nemusí tedy být souhlasné ani se svítáním, ani se setměním nebo s půlnocí, ale hodinou splnění úkolu dne může být kterákoli denní nebo noční hodina. Na příklad velitel sboru dostal nařízení času »Č« na 2.00 20. 4. Útok sboru probíhá v noci a ve dne 20. 4. a splnění úkolu bude v době 2.00 21. 4. Na zbytek noci a další den 21. 4. musí dostat velitel sboru v průběhu boje dne 20. 4. nový bojový úkol.

Kromě toho chci se ještě dotknout tvrzení autora o tom, že se úkol na noc určí sboru ve většině případů v odpoledních hodinách podle situace. Myslím, že tyto případy mohou nastat v průběhu útočného boje (operace) v operační hloubce nepřátelské obrany. Bude-li však útok začínat s průlomem připravené obrany nepřítele, bude vždy vydán úkol sboru na ovládnutí celé taktické hloubky obrany nepřítele již v přípravě období, a to i s úkolem pro boj v noci. Vždyť z ujasnění úkolu, ze zhodnocení situace, hlavně nepřátelské, a terénu bude velitel armády a jeho štáb přesně vědět, kdy vojska sboru budou prolomovat hlavní pásmo obrany, kdy budou bojovat o pásmo sborových záloh nepřítele a v které době po případě o mezilehlé postavení. Veškerá opatření pro noční boj musí být provedena před zahájením útoku, a proto i úkol musí být stanoven v plném a potřebném rozsahu se zřetelem na noční boj. V průběhu útoku může dojít už jen k doplnění nebo upřesnění daného úkolu po případě i v odpoledních hodinách.

(Zpracoval plukovník František Sládek)

II.

Ve svém diskusním příspěvku chceme zaujmout kritické stanovisko k článku majora Ludvíka Obešla, otištěnému ve Vojenské mysli čís. 2/1956, a tím podnítit další diskusi o této otázce.

Všeobecným cílem útočné operace vševojskové armády je zničit určité nepřátelské uskupení. Zpravidla je vyjádřen tento cíl dosažením určitého prostoru, v kterém obyčejně končí první období frontové operace.

Konečného cíle útočné operace v soudobých podmínkách dosahuje vševojsková armáda řadou operačních manévrů k postupnému plnění úkolů, které vyjadřují bližší úkol, další úkol a konečný úkol armády. Ty tvoří zpravidla náplně jednotlivých období útočné operace vševojskové armády.

Použití atomových a ostatních zbraní hromadného ničení umožňuje stanovit vojskům daleko rozhodnější cíle operace, a tím i úkoly podřízených svazků a útvarů do větší hloubky v poměrně kratším čase. Nezbytným požadavkem k splnění cíle operace je, aby útok byl veden nepřetržitě ve dne i v noci.

Rychlost, jakou je útočná operace vedena, je dána tempem, které má vliv na hloubku a trvání operace. Tempo určuje velitel frontu lhotami splnění úkolů. Vlivem různých činitelů v průběhu operace mění se tempo útočné operace a mají na ně všeobecně vliv

- síly a prostředky vševojskové armády; nasycení především tanky a samohybnými děly,

- množství a způsob použití zbraní hromadného ničení,

- síla nepřátelského odporu, hodnota jeho obrany,

- stupeň organizace součinnosti na začátku i v průběhu útočné operace,

- ráz terénu, hlavně v taktické hloubce nepřátelské obrany,

- materiální a povětrnostní podmínky.

Tempo útoku se plánuje vzhledem k hlavním silám útočících svazků a v průběhu útočné operace může dosáhnout podle Oper-I-3, čl. 122

30 až 40 km pro střelecká vojska,
40 až 50 km, za příznivých podmínek
i 70 km pro tanková a mechanizovaná vojska za 24 hodin.

Uvádí-li se v čl. 78 Oper-I-2, že úkolem dne střeleckého sboru je rozvinout útok k dobytí důležitých čar a objektů v hloubce 30 až 40 km nebo činnost do stran s cílem obkličít a zničit nepřítele,

znamená to, že střelecký sbor bude plnit tento úkol vzhledem k možnému tempu během celých 24 hodin bojové činnosti, bez ohledu na to, že část úkolu bude plněna ve dne a část v noci.

Nelze tedy souhlasit s autorem onoho článku v tom, že velitel sboru může počítat na splnění úkolu dne jen průměrných deset hodin denního světla. Podle uvedených článků našich řádů není dán podklad k tomu, aby bylo možno kalkulovat a plánovat bojovou činnost sboru jen za denního světla. K tomuto závěru vedlo autora pravděpodobně znění článku 128 Tank-I-5, který říká, že střední tempo útoku vojsk při průlomu připravené nepřátelské obrany může v první den boje dosáhnout 3 až 4 km/hod, a někdy i více, kde mechanickým dělením denního tempa 30 až 40 km tempem hodinovým dochází k desetihodinové denní bojové činnosti.

Je nutno si uvědomit, že úkol dne je dán veliteli sboru se stanoviska plánu operace armády. Velitel armády zesílí sbory prvního sledu takovými prostředky, aby byl zajištěn průlom celé taktické hloubky a vytvořeny tak předpoklady pro rozvíjení útoku do operační hloubky. Velitel střeleckého sboru, aby zajistil nepřetržitost útoku, musí již v přípravném období útoku plánovat bojovou činnost sboru tak, aby vyšel do stanoveného prostoru a zároveň zajistil nutné materiálně technické zabezpečení i nezbytný odpočinek vojsk, a tím zabezpečil bojeschopnost svazků i útvarů sboru v další dny operace. S tohoto hlediska je nutné, aby velitel sboru a velitelé divísi, mnohdy i velitelé útvarů měli již v přípravném období jasno, zda celých svazků (útvarů) nebo jen jejich části bude použito k rozvíjení a vedení útoku v noci. Již v přípravném období musí velitel sboru probrat s podřízenými svazky a útvary různé varianty bojové činnosti ve dne i v noci, a jakými silami bude možno zabezpečit vyjití svazků (útvarů) na stanovenou čáru.

Lze těžko souhlasit s tím, že by úkoly pro noční činnost sboru byly vydávány zásadně až odpoledne nebo k večeru dne útoku. Je pravda, že velitel armády a velitel sboru nemohou do všech podrobností předvídat průběh útočné operace, avšak musí být zásadně stanoven záměr pro vedení útoku v noci a podle vývoje situace musí velitelé podřízené svazky a útvary včas usměrňovat k splnění úkolu dne. To se usku- tečňuje vydáváním krátkých bojových nařízení. Nebude tedy úkol sboru na noc určován v odpoledních hodinách,

jak uvádí autor, nýbrž jen upřesňován podle vzniklé situace. Noční boj průzkumných a předsunutých oddadů, částí sil a někdy i celých útvarů a svazků je třeba chápat jako pokračování denní bojové činnosti v rámci plnění úkolu dne střeleckého sboru, který zabezpečí materiální doplnění a odpočinek vojsk vyčerpaných denní bojovou činností. Význam těchto opatření vysvitne zvláště při bojové činnosti sboru v operační hloubce obrany v dalších dnech operace.

Jestliže starší náčelník (velitel armády, frontu) zhodnocením situace, jako:

- rozmístění záloh nepřítelů, jejichž zásah může mít podstatný vliv na tempo útočné operace,

- umístění důležitých operačních čar a prostorů v hloubce 40 až 50 km i více,

- nevýhodný poměr sil v letectvu a pozemních silách na počátku operace a poměrně slabé zesílení posilovými prostředky,

- tvárnost terénu, která nedovoluje hromadně použít tanků a samohybných děl k průlomu předního okraje nepřátelské obrany,

- vliv povětrnostních podmínek atd.,

dojde k závěrům, z kterých je jasné, že by úkol dne sboru prvního sledu armády nemohl být splněn během prvního dne operace t. j. za dne i za noci), může být stanoven počátek operace již na začátku nebo během předcházející noci. Účelem útočné operace zahájené v noci tedy bude vyloučit nepříznivé vlivy, které by mohly zabránit proniknutí taktickou hloubkou nepřátelské obrany a nepřetržitému rozvíjení útočné operace. Úkoly plněné předcházející noci a úkoly plněné od svítání do svítání následujícího dne budou spadat do rámce plnění jednoho úkolu dne.

Na hloubku úkolu dne sboru není možno se dívat jako na neměnný prvek, nýbrž vidět to, že rozvojem bojových prostředků, hlavně zvětšením dostřelu dělostřelectva, bude nepřítel donucen zvětšovat i taktickou hloubku obrany, aby se vyhnul současnému umlčování na prvním i druhém pásmu obrany. To se odrazí v tom, že útočník bude určovat i větší hloubku úkolu dne sboru než průměrných 30 až 40 km. Z toho vyplývá, že by střelecký sbor nebyl s to splnit úkol dne jen během denní bojové činnosti.

Jsmo toho názoru, že pojetí úkolu dne sboru, které zahrnuje činnost ve dne i v noci, zabezpečuje veliteli sboru i velitelům divísi projevovat iniciativu

v rozhodování, štábům spolehlivější plánování a organizování bojového zabezpečení, jakož i materiálně technické zabezpečení, předvídat nutná přeskupení a nezbytný odpočinek vojsk, které nesly hlavní tíhu bojové činnosti ve dne. Tímto způsobem lze lépe zabezpečit nepřetržitost útočné operace armády.

Zcela jinak je nutno se dívat na úkol dne sboru druhého sledu armády. Žádný z našich předpisů totiž nestanoví, že svazkům druhého sledu je úkol dne určován.

Článek 83 Oper-I-2 jasně stanoví, že svazkům (útvaram) působícím v druhém sledu se určuje čára zasazení do boje, bližší úkol a směr dalšího útoku. Je při tom třeba přihlídnout k tomu, jaké úkoly může sbor druhého sledu armády všeobecně plnit:

- rozvinutí úspěchu dosaženého prvním sledem v další operační hloubce nepřátelské obrany,

- obklopení hlavního uskupení nepřítele v součinnosti s vojsky sousední armády,

- odrazení protiúderu operačních záloh nepřítele a jejich zničení,

- zabezpečení pokračování frontové operace.

V prvním případě, bude-li sboru druhého sledu armády použito k rozvíjení úspěchu do operační hloubky, nebude tedy účelné určovat mu úkol dne, aby

nebyla omezována a ztěžována iniciativou velitele sboru a velitelů divisi. Bojová činnost sboru bude za postupu v operační hloubce nepřátelské obrany usměrňována bojovými nařízeními velitele armády podle plánu útočné operace a konkrétní situace na frontě. Velitel armády bude zpravidla časově omezovat dobytí důležitých objektů nebo prostorů zabezpečujících možnost rozvíjet útočnou operaci v hloubce.

I z ostatních uvedených úkolů vyplývá, že nebude účelné a nebude vždy možné určovat úkol dne sboru druhého sledu armády. Bude nutno svazky prvního sledu řídit podle vzniklé situace na bojišti řadou dílčích bojových nařízení. Vždy však musí být velitel sboru druhého sledu armády seznámen s předvídanou bojovou činností sboru následujícího dne operace.

Diskusním příspěvkem chtěli jsme ukázat na to, že úkol dne třeba chápat jako bojovou činnost vojsk ve většině případů v trvání čtyřadvaceti hodin a že úkol dne nelze redukovat na denní bojovou činnost. Nutno vycházet z cílů operace a ze zámýslu velitele armády a podle toho usměrňovat svazky k zmocnění se důležitých čar a objektů, které mají význam pro nepřetržité rozvíjení útočné operace armády.

(Zpracoval kapitán Vladimír Glubner a kapitán Ladislav Vaněk)

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK K ČLÁNKU GENERÁL-MAJORA JÁNA LIPOVÉHO »AKTUÁLNÍ OTÁZKY MANÉVRU A JEHO PROVEDENÍ V OBRANNÉM BOJI SS«

(Vojenská mysl čís. 2/1956)

Ráz soudobého obranného boje, v kterém musí být obránce schopen rychle vyrovnat úbytek sil a prostředků, způsobených masovými údery zbraní hromadného ničení útočícího nepřítele, vyzdvihuje otázku manévru v obranném boji na základního činitele úspěchu obranného boje střeleckého sboru. Protože u nás nebyly doposud otázky obranného boje hlouběji theoreticky rozvíjeny, má článek generál-majora Lipového svůj význam a věřím, že nebude jediný, který v diskusi k načrtnutým problémům vystoupí.

Nutnost vybudovat obranu s množstvím objektů schopných vydržet údery

zbraní hromadného ničení útočníka ve zkrácené lhůtě a při omezených silách a prostředcích, zvyšují význam manévru vojsky a materiálem už před vyražením útoku nepřítele. To je problém, který byl na bojištích obvyklý, ale u nás v teorii i v učební praxi úplně opomíjený. Rostoucí možnosti rychle soustředit síly k útoku na vybudovanou obranu si vyžadují pohotového zesilování obrany na těch směrech, kde se projeví náznaky příprav útoku nepřítele. Manévr silami a materiálem před zahájením útoku nepřítele bude organizovat jednak velitel sboru v rámci svých možností, jednak tento manévr bude svým rozsa-

hem přerušit rámec sboru. Manévr silami a prostředky před zahájením útoku nepřítele může se projevit

- v navrácení útvarů nebo svazků, odebraných nadřízeným velitelem, zvláště do vševojskové zálohy (sboru, armády);

- v zesílení svazků na ohrožených směrech dělostřelectvem všech druhů;

- v zesílení svazků a útvarů na ohrožených směrech ženijními útvary a jednotkami; prostředky mechanisace ženijních prací; prostředky k vytvoření hustého a hlubokého systému zátarasů všech druhů, i drátěných zátarasů nabíjených elektrickým proudem; materiálem k rozšíření systému protiatomových a protichemických obranných objektů;

- v zesílení chemickými útvary a jednotkami k rozšíření chemického průzkumu, k zabezpečení protichemické a protiatomové ochrany a k zesílení obrany chemickými zátarasy a ohňomety;

- v usměrnění činnosti sborových a armádních záloh, prostředků a podpůrného letectva ve prospěch ohrožených svazků a útvarů a v upevnění součinnosti mezi nimi;

- v organizaci činnosti a v rozmístění druhých sledů a záloh;

- konečně v zúžení pásme činnosti útvarů a svazků na úkor útvarů a svazků na méně ohrožených směrech nebo zasazením nových svazků do prvního sledu obrany (v rámci opatření armádních).

Manévr silami a prostředky v obranném boji střeleckého sboru začíná tedy zpravidla ještě před zahájením útoku nepřítele.

Nutno souhlasit s autorovými názory na provádění protiztečí, co se týká způsobů provedení protiztečí, sil, které provádějí protizteče, a částečně i cílů, kterých mají protizteče dosáhnout. Autor však neuvádí takové důležité cíle protiztečí, jako je zpomalení tempa zteče útočnicka a předčasně zasazení druhých sledů a záloh útočnicka. Především plněním těchto cílů protiztečí získává obránce čas k provedení manévru druhých sledů a záloh a výhodné podmínky jak k provedení úderů zbraněmi hromadného ničení na soustředěné síly útočnicka, tak k provedení protiztečí a protiúderů soustředěnými zálohami velitelů vyšších stupňů.

Utajení a překvapení jsou beze sporu základním předpokladem úspěšné činnosti záloh v obranném boji. Je proto úplně správná snaha autora článku poukázat na nutnost opatření k utajení přesunu druhých sledů a záloh.

Autor si vytýčil úkol pojednat o opa-

třeních k utajení manévru záloh proti novému průzkumnému zdroji, radiolokačním prostředkům pozemního průzkumu útočnicka.

Jde o to, aby čtenáři neviděli v tomto novém prostředku průzkumu vzhledem k jeho možnostem a vývoji plně hodným pozornosti, hlavní zdroj průzkumu a pro obránce nejnebezpečnější.

Vycházejí z poznatků, že vojenští odborníci USA považují pro úspěch útočné operace leteckou převahu za nezbytný předpoklad, musíme v letectvu útočnicka vidět nejen nejnebezpečnějšího činitele k zabránění manévru, ale především hlavní zdroj zpráv o manévru v hloubce sestavy obránce. Myslím, že opatření proti průzkumu nepřítele nutno proto organisovat především proti ostatním prostředkům průzkumu, v tom i proti radiolokačním prostředkům a prostředkům k vidění v noci.

V propočtech časových a prostorových možností zásahu dělostřelecké protitankové zálohy sboru autor vyvozuje, že tato záloha bude moci zasáhnout do boje nejbližší 6 km od předního okraje obrany a často ani nestihne předejít nepřítele v této hloubce a bude se rozvíjet na dalších protitankových postaveních ve větší hloubce. Nutno plně souhlasit s požadavky autora na zkrácení doby přesunu záloh, zvláště dělostřelecké protitankové zálohy. Kromě těchto opatření však musí být dělostřelecká protitanková záloha právě tak jako všechny ostatní zálohy organisována a umístěna tak, aby byla schopna za všech okolností splnit i nejnepriznivější varianty plánu boje střeleckého sboru. Zálohy, jejichž úkolem je omezit nebo zastavit postup nepřítele, jako jsou dělostřelecká protitanková záloha a pohyblivý odřad zatarasovací, musí často zasahovat v součinnosti s druhými sledy divisi prvního sledu. Musí být proto umístěny tak, aby byly schopny zasáhnout ve prospěch boje divisi prvního sledu. Toho bude dosaženo

- umístěním těchto záloh v prostorech, odkud mohou v krátké časové lhůtě splnit úkoly předvídané pro případ největšího úspěchu útočnicka;

- decentralisací těchto záloh, tvorbou dvou dělostřeleckých protitankových záloh a pohyblivého zatarasovacího odřadu, zvláště je-li v pásmu obrany sboru několik útočných směrů a brání-li se sbor na širší frontě;

- přesunem těchto záloh do prostoru zasazení po dvou i více komunikacích.

Při těchto opatřeních bude mít velitel sboru možnost zasazovat své zálohy i po-

dle skutečného postupu útočníka ne jenom na základě provedené atomové přípravy.

K protizteči druhého sledu střeleckého sboru je možno, myslím, téměř jednoznačně říci: Bude-li útočník udržovat tempo zteče v hlavním pásmu obrany 3 až 4 km, není možno počítat s protiztečí druhého sledu sboru. Udržení tohoto tempa zteče vyžaduje účinného umlčení útvarů v hlavním pásmu obrany. Úkolem druhého sledu sboru a sborových záloh bude uzavřít vlom obranným bojem. Velitel sboru se nemůže odpovědně rozhodnout pro protizteč již v prvních minutách zteče nepřítele a propočty autora potvrzují, že by se velitel sboru musil rozhodnout pro protizteč již v této době.

K zabezpečení manévru sborových záloh v současných podmínkách obranného boje je nutno především uchránit tyto zálohy před údery nepřítele ještě před jejich vyražením do akce. Tu nutno podniknout všechna opatření proti zjištění prostorů rozmístění záloh všemi prostředky průzkumu nepřítele. Dávám na uvá-

ženou, zda budou sborové zálohy lépe zabezpečeny ve vybudovaném prostoru umístění, v němž budou umístěny trvale, nebo při systému, že budou mít jeden hlavní prostor rozmístění a dva záměnné prostory, které by v nepravidelných obdobích podle plánu velitelství sboru střídaly. Rozumí se samo sebou, že tyto prostory by bylo možno vybudovat jen částečně. Zálohy by budovaly hlavní prostor rozmístění, ale zaujaly by jej až při náznacích přímého útoku nepřítele. Při tomto způsobu rozmístění záloh by nepřítel nemohl mít jasno ani o složení, počtech a síle záloh, ani o celkovém uskupení sil v obraně, zvláště bylo-li by využíváno klamného maskování. V nejnepříznivějším případě by byla část úderů nepřítele usměrněna na prostory, které již byly zálohami opuštěny a vhodně maskovány. Těmito opatřeními bude možno zabezpečit nerušené zahájení manévru záloh a jejich plnou bojeschopnost do zasazení boje.

(Zpracoval podplukovník
Branislav Trnkócy)